

ผลของโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงกรุงเทพมหานคร*

กุลิสรา เฝ้าพันธ์¹ สุปรียา ตันสกุล²
มณีนรัตน์ ธีระวิวัฒน์² นีรัตน์ อิมาม³

¹ นักศึกษาหลักสูตร วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

² ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 50 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 50 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเอง ร่วมกับการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการเรียนรู้จัดขึ้น 6 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้งๆละ 90 นาทีประกอบด้วย การบรรยายประกอบพาวเวอร์พอยท์ ชมวิดีโอ อภิปรายกลุ่ม การสาธิต เล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูง การฝึกทักษะการตัดสินใจ และทักษะการปฏิเสธ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย Paired samples t-test และ Independent's t-test

ผลการศึกษาพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การรับรู้ความสามารถตนเอง ความคาดหวังในผลดี ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธ และการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: โปรแกรมสุขศึกษา, พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ, การรับรู้ความสามารถตนเอง, ทักษะชีวิต, นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง

Corresponding author: รศ.ดร. สุปรียา ตันสกุล, ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล Email: supreya.tun@mahidol.ac.th

*วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Effects of Health Education Program on Prevention of Sexual Risk Behaviors Among Female Vocational Students in Bangkok*

Kurisara Paopan¹ Supreya Tansakul²

Manirat Therawiwat² Nirat Imamee³

¹Student M.Sc. (Public Health) Major in Health Education and Behavioral Sciences

²Department of Health Education and Behavioral Sciences, Faculty of Public Health, Mahidol University

³Rajabhat Rajanagarindra University

Abstract

This quasi-experimental research aimed to explore the effects of health education program on prevention of sexual risk behaviors among female vocational students in Bangkok. The samples were 100 female vocational first-year students, comprising 50 persons in the experimental group and 50 persons in the comparison group. The experimental group had been provided with the health education program based on the self-efficacy theory in combination with the promotion of life skills and participatory learning. Six learning activities consisted of the lecture with PowerPoint presentation, video presentation, group discussion, demonstration, game play, role play, modeling, verbal persuasion, decision-making skills and refusal skills training, which had been held once a week, totaling 6 times, for 90 minutes per time. The data were collected by using the questionnaire. The data analysis was made by using the statistics of frequency distribution, percentage, mean, paired samples t-test, and independent's t-test. The results of the study revealed that after the experiment, the experimental group had significantly higher mean scores of knowledge, attitudes, perceived self-efficacy, outcome expectations, decision-making skills, refusal skills, and preventive sexual risk behavior than before the experiment and the comparison group with a statistical significance

KEYWORDS: Health education program, Sexual risk behavior, Perceived self-efficacy, Life skills, Female vocational students

Corresponding author: Assoc. Prof. Supreya Tansakul, Health Education and Behavioral Sciences, Faculty of Public Health, Mahidol University. Email: supreya.tun@mahidol.ac.th

*Thesis of M.Sc (Public Health) Major in Health Education and Behavioral Sciences, Faculty of Public Health, Mahidol University

ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการสื่อสารต่างๆอย่างรวดเร็ว ทำให้วัยรุ่นเข้าถึงสื่อต่างๆได้ง่ายเช่นการดูสื่อลามก การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การอยู่ตามลำพังกับคูรัก การเที่ยวกลางคืน ย้อนนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีความต้องการมีความสนใจอยากรู้ อยากทดลองส่งผลให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่สูงขึ้น¹จากการสำรวจวัยรุ่นไทยพบว่าวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 10 ปี และมีอัตราการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น^{2,3}ปัญหาการตั้งครรภ์ในช่วงอายุระหว่าง 10 -19 ปีมีอัตราแนวโน้มเพิ่มขึ้นและพบว่านักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่านักเรียนระดับชั้นอื่นๆซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานระบอบาติวิทยา กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุขพบว่าวัยรุ่นอายุระหว่าง 15- 24 ปีมีอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น⁴ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่1 ภาคปกติ จำนวน 30 คน พบว่านักเรียนหญิงส่วนใหญ่ ขาดความรู้ด้านการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีความเชื่อและเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่ถูกต้อง ขาดการรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ขาดทักษะการตัดสินใจในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และขาดทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกัน

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ นอกจากนี้ปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดทฤษฎี การรับรู้ความสามารถตนเอง (Self-efficacy) ร่วมกับแนวคิดทักษะชีวิตของ กระทรวงสาธารณสุข⁵ โดยเน้นด้านทักษะการตัดสินใจ และทักษะการปฏิเสธ มาใช้ในการจัดกระบวนการสุศึกษาและยิ่ดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองเมื่อเผชิญกับสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสุศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง

สมมติฐานการวิจัย

ภายหลังการทดลองนักเรียนหญิงอาชีวศึกษาหญิงระดับชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับโปรแกรมสุศึกษา มีความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีการเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การรับรู้ความสามารถตนเอง ความคาดหวังในผลดี ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธ และการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศไปในทางที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยการวิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi-experimental research) แบบสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม (Pretest-posttest two group design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 1 ภาคปกติสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน⁶

ผลการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง 39 คน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการเท่าเทียมกัน และสะดวกในการจัดกิจกรรมจึงใช้ การสุ่มห้องเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 50 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 50 คน รวมทั้งหมด 100 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษาเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยมีคำตอบเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 12 ข้อ ส่วนที่ 4 การรับรู้ความสามารถตนเองเกี่ยวกับการป้องกัน

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 5 ความคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจำนวน 12 ข้อ ส่วนที่ 6 ทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นสถานการณ์สมมติ 5 สถานการณ์เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 7 ทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สถานการณ์สมมติจำนวน 5 สถานการณ์ ส่วนที่ 8 การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 10 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเที่ยงด้วยสถิติสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.73, 0.71, 0.76, 0.79, 0.72, 0.68, 0.83 ตามลำดับ

การดำเนินโปรแกรมสุขศึกษา

ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการวิทยาลัยตัวอย่างขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยภายหลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล (เอกสารรับรองเลขที่ MUPH 2013 -137)

ขั้นดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมสุขศึกษาในกลุ่มทดลองระหว่าง เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือน มกราคม พ. ศ 2557 โดยจัดกิจกรรม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 6 ครั้ง ฤๅละ 90 นาที ดังนี้

สัปดาห์ที่	กิจกรรม
สัปดาห์ที่ 1	เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง จัดประชุมอาจารย์ประจำชั้น
สัปดาห์ที่ 2	จัดกิจกรรมครั้งที่ 1 เรื่องความรู้การดูแลสุขภาวะทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์การคุมกำเนิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสาเหตุ ผลกระทบการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยใช้การบรรยายประกอบพาวเวอร์พอยท์ ชมวีดิทัศน์ พุดคุย ซักถามเล่นเกมถาม-ตอบ เกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
สัปดาห์ที่ 4	จัดกิจกรรมครั้งที่ 3 เรื่องความรู้การดูแลสุขภาวะทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์การคุมกำเนิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสาเหตุ ผลกระทบการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศบรรยายประกอบพาวเวอร์พอยท์ชมวีดิทัศน์พุดคุย ซักถาม. เล่นเกมถาม-ตอบ เกี่ยวกับเนื้อหาในวีดิทัศน์ บันทึกผลในงานและให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้น ผลการอภิปรายของกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นนักเรียนสรุปทเรียนที่ได้เรียนรู้ลงในกระดาษ ผู้วิจัยพุดสรุปแนวคิดที่ควรได้ในแต่ละประเด็น
สัปดาห์ที่ 5	จัดกิจกรรมครั้งที่ 4 เล่นเกม ดูตัวแบบ อภิปรายกลุ่ม ทำใบงานแล้วนำเสนอ แลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มหน้าชั้นเรียนเมื่อนำเสนอจบ ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
สัปดาห์ที่ 6	จัดกิจกรรมครั้งที่ 5 ฝึกทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เกมเลือกให้ถูกใจ แบ่งกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองมีการสมมติสถานการณ์ต่างๆที่พบในชีวิตประจำวันต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อภิปรายกลุ่มแล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มหน้าชั้นเรียน ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้ มาทั้งหมด
สัปดาห์ที่ 7	จัดกิจกรรมครั้งที่ 6 ฝึกทักษะการปฏิเสธ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ แบ่งกลุ่มแสดงบทบาทสมมติให้แต่ละกลุ่มระดมสมองโดยการเล่นเกม การทำใบงาน อภิปรายกลุ่มแล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มหน้าชั้นเรียน ผลสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้ มาทั้งหมด เก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังจัดกิจกรรม 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง คะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติต่อการป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การรับรู้ความสามารถตนเอง ความคาดหวังในผลดี ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธ และการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองด้วยสถิติ Paired sample t-test และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบด้วยสถิติ Independent s samples t-test

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

พบว่านักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีอายุ 16 ปี ส่วนใหญ่ได้เกรดเฉลี่ย 2.50 ได้รับค่าใช้จ่ามายมา โรงเรียนวันละ 157 บาทมากที่สุดและเพียงพอ กับค่าใช้จ่าแต่ไม่มีเหลือเก็บ อาศัยอยู่กับบิดา และมารดามากที่สุดการเลี้ยงดูส่วนใหญ่บิดา มารดาเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิท มากที่สุดและเพื่อนสนิทส่วนใหญ่ไม่มีแฟน

1.ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกัน

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ก่อนการทดลองพบว่า กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ย ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศใกล้เคียงกันคือ 9.63 คะแนนและ 9.62 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศพบว่าไม่แตกต่างกัน ($p = 0.054$)

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมี คะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 11.92 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ย ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เท่ากับ 7.48 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 4.44 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อน และหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย	n	$\bar{x}$	S.D	df	t	p – value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	9.63	2.84	98	-0.001	0.054
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	9.62	2.12			
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	11.92	0.99	98	13.522	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	7.48	2.10			

2.เจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ก่อนการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 39.36 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.48 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2.88 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.001$) หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 50.70 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.96 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 14.74 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบ

คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) เนื่องจากก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน จึงได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 11.64 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยลดลง 0.52 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 12.16 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย	n	$\bar{x}$	S.D	df	t	p – value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	39.36	5.36	98	3.349	0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	36.48	2.87			
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	50.70	3.13	98	25.57	< 0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	35.96	2.61			
การเปลี่ยนแปลงระหว่างเข้าร่วมโปรแกรม	n	$\bar{d}$	S.D.	df	t	p – value
กลุ่มทดลอง	50	11.64	6.41	98	12.69	< 0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	-0.52	3.44			
ผลต่าง		12.16				

การรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ก่อนการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 36.98 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.22 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 7.76 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

เนื่องจากก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน จึงได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 5.02 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนมีคะแนนเฉลี่ยลดลง 0.16 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 5.18 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย	n	$\bar{x}$	S.D.	df	t	p - value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	36.98	7.08	98	7.165	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	29.22	2.91			
ผลต่าง		7.76				
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	42.0	3.31	98	20.264	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	29.06	2.95			
ผลต่าง		12.94				
การเปลี่ยนแปลงระหว่างเข้าร่วมโปรแกรม n	n	$\bar{d}$	S.D.	df	t	p - value
กลุ่มทดลอง	50	5.02	6.17	98	4.953	< 0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	-0.16	4.08			
ผลต่าง		5.18				

ความคาดหวังในผลดีของการป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ก่อนการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 45.66 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.10 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 8.56 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองของทั้งสองกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 53.66 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.36 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 16.3 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลัง

การทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

เนื่องจากก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน จึงได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 8.0 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.26 คะแนน โดยกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 7.74 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย	n	$\bar{x}$	S.D.	df	t	p-value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	45.66	7.02	98	7.973	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	37.10	2.89			
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	53.66	2.66	98	28.949	< 0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	37.36	2.96			
การเปลี่ยนแปลงระหว่างเข้าร่วมโปรแกรม	n	$\bar{d}$	S.D.	df	t	p-value
กลุ่มทดลอง	50	8.00	7.19	98	6.546	< 0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	0.26	4.26			
ผลต่าง		7.74				

ทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ก่อนการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 4.66 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 1.84 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

เนื่องจากก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน จึงได้เปรียบเทียบความ

แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2.24 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพิ่มขึ้น 0.06 คะแนน โดยกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 2.18 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย	<i>n</i>	$\bar{X}$	S.D.	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p - value</i>
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	4.66	2.42	98	4.562	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	2.82	1.51			
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	6.90	1.13	98	8.338	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	2.88	1.49			
กลุ่มทดลอง	50	2.24	2.91	98	4.163	< 0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	0.06	2.29			
ผลต่าง		2.18				

ทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกันพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ

ก่อนการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 2.16 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 คะแนน

โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 0.08 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ($p = 0.737$) หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 4.76 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

2.26 คะแนนโดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมี
มากกว่า 2.50 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนน นัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)
เฉลี่ยหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย	n	$\bar{x}$	S.D.	df	t	p – value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	2.16	0.89	98	16.614	0.737
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	2.24	0.98			
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	4.76	0.52	98	15.878	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	2.26	0.99			

การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
ก่อนการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนน เฉลี่ยการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 61.40 คะแนน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 51.10 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนน เฉลี่ยมากกว่า 10.30 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) เนื่องจากก่อน การทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน จึงได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองพบว่ากลุ่ม ทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 7.34 คะแนน ส่วน กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยลดลง 0.16 คะแนน โดยกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 7.50 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ คะแนนเฉลี่ยการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ เปลี่ยนแปลงไประหว่างการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ามีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p – value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	61.40	5.82	98	9.672	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	51.10	4.77			
หลังการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	50	68.74	2.33	98	21.480	<0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	50.94	4.89			
การเปลี่ยนแปลงระหว่างเข้าร่วมโปรแกรม	n	$\bar{d}$	S.D.	df	t	p – value
กลุ่มทดลอง	50	7.34	5.41	98	6.014	< 0.001
กลุ่มเปรียบเทียบ	50	-0.16	6.96			
ผลต่าง		7.50				

อภิปรายผล

ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน การวิจัยโดยเกิดจากการจัดกิจกรรมประกอบด้วย การบรรยาย ประกอบพาวเวอร์พอยท์ การให้ตัวแทนนักเรียนออกมาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และให้ชมวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของเนื้อหา การนำตัวอย่างของจริงให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง การสรุปเนื้อหาให้นักเรียนฟัง การเล่นเกมตอบคำถามเพื่อทบทวนความจำ การอภิปรายกลุ่มในประเด็นที่ได้เรียนรู้

และการทำใบงาน จากกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องเพศศึกษาและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพิ่มขึ้น และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาเจตคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ประยุกต์ใช้การเรียนรู้โดยการสังเกตร่วมกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมบรรยาย พาวเวอร์พอยท์และชมวีดิทัศน์เรื่อง “ทางเลือก”

แลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้ตัวแบบที่เป็นคลิปวิดีโอซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมิทธิกร เย็นวัฒนา⁷ ที่พบว่าภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับคะแนน และคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดโปรแกรมกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการรับรู้ความสามารถตนเองตามแนวคิดของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura)⁸ โดยการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) คือให้ดูวีดิทัศน์เรื่อง “สื่อรักออนไลน์” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับคนที่รู้จักเลือกที่จะป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแล้วให้นักเรียนนำข้อมูลที่ตนบันทึกมาช่วยกันอภิปราย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้คำพูดชักจูง และการกระตุ้นอารมณ์ร่วมด้วย เพื่อให้กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมผู้วิจัยได้นำผลงานของนักเรียนที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างดีเยี่ยมติดที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นวิธีการใช้ตัว

แบบมีชีวิต (Live Model) ที่ช่วยให้เกิดการรับรู้ความสามารถตนเองตามแนวคิดของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura)⁸ ผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของนพมาศ หนูกัน⁹ และจอมขวัญ อร่ามกษกร¹⁰ ซึ่งภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเองต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความคาดหวังในผลดีของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น ทั้ง 5 ด้าน เพื่อป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ประโยชน์และผลกระทบของการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่ถูกต้องกิจกรรม “ถ้าเป็นฉันจะทำอย่างไร” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จำลองสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันเพื่อให้นักเรียนได้เกิดเรียนรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ นอกจากจะเป็นการเพิ่มความคาดหวังในผลดีทางบวก คือสิ่งจูงใจให้กระทำ และด้านลบสิ่งที่ไม่จูงใจให้กระทำ ข้อดี และข้อเสียของการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ โดยแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการคิดหาคำตอบ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนผู้วิจัยเป็นเพียงผู้ชี้แนะ

ทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการตัดสินใจต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.001$) และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรม ละครสมมติ อภิปรายกลุ่มตามใบงาน ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติ เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการตัดสินใจ และออกมานำเสนอแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่น หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ทบทวนด้วยการถามตอบสรุป และทบทวน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ประกอบไปด้วย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสะท้อน/ อภิปราย ความคิดรวบยอดและการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มการทดลอง ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมิทธิกร เย็นวัฒนา⁷ ที่พบว่ากลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจ และแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน การวิจัยทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิเสธ

ต่อการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศฝึกทักษะการปฏิเสธการหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ แบ่งกลุ่มแสดงบทบาทสมมติให้แต่ละกลุ่มละครสมมติโดยการเล่นเกม การทำใบงาน อภิปรายกลุ่มแล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มหน้าชั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนพมาศ หนูกัน⁹ และอมรศรี ศรีอินทร์¹¹ ซึ่งภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย จากการเปรียบเทียบคะแนนการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองพบว่าเพิ่มสูงขึ้น 7.34 คะแนน และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 7.50 คะแนน โดยเฉพาะในประเด็นการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เมื่อมีความเครียดที่พบว่านักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงได้มากขึ้นกว่าก่อนการทดลองสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิตา รัตนพันธ์¹² ลัดดา สายพานิชย์¹³ และปัทมา รักแก้ว¹⁴ ที่พบว่า การไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ช่วยป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. โรงเรียนอื่นๆ และนักเรียนช่วงชั้นอื่นๆ สามารถนำรูปแบบการวิจัยไปใช้เพื่อปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมทางเพศได้ ในระหว่างการสอนควรมีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อประเมินและกระตุ้นนักเรียนเพิ่มขึ้น และรูปแบบการจัดกิจกรรมควรให้นักเรียนมีส่วนร่วม

2. การฝึกทักษะการตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธ เป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาดังนั้นแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบกิจกรรมและเนื้อหาการเรียนรู้อย่างต้องการ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลพฤติกรรมของตนเองและของเพื่อน

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาข้อมูลและแนวทางการแก้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น โดยเน้นกลุ่มผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. จุดเปลี่ยนประชากรจุดเปลี่ยนสังคมไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล. 2554.
2. กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง. สถานการณ์และแนวโน้มอนามัยการเจริญพันธุ์. [อินเทอร์เน็ต]; 2555. เข้าถึงได้จาก: <http://rh.anamai.moph.go.th>.
3. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์อนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน. [อินเทอร์เน็ต]; 2555. เข้าถึงได้จาก: <http://rh.anamai.moph.go.th>.
4. กระทรวงสาธารณสุข. วารสารสำนักป้องกันและควบคุมโรคที่ 1 กรุงเทพฯ ฉบับที่ 6

[อินเทอร์เน็ต]; 2555. เข้าถึงได้จาก: <http://rh.anamai.moph.go.th>

5. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์. ปรับปรุงครั้งที่ 2. นนทบุรี; 2543.
6. Fleiss JL. Statistical method for rate and proportions. 2nded. New York: Willey & Sons; 1981.
7. สมิตธิกร เย็นวัฒนา. โปรแกรมสุขศึกษาเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความภูมิใจในตนเองต่อการป้องกันการเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2556.
8. Bandura A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs NJ: Prentice-Hall; 1977.
9. นพมาศ หนูกัน. ผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครศรีธรรมราช. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาอนามัยครอบครัว]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2553.
10. จอมขวัญ อร่ามกษกร. ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาอนามัย

- ครอบครอง]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2544.
11. อมรศรี ศรีอินทร์. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะชีวิตเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ; 2552.
12. ภาวิดา รัตนพันธ์. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศวัยรุ่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2552.
13. ลัดดา สายพานิชย์. รูปแบบการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยบูรพา; 2553.
14. ปัทมา รักแก้ว. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพัทลุง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2553.